

Handläggare
Samia Choudhury
Telefon: 085083625009562

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd
2022-03-17

Remiss av Färdplan för äldreomsorgens utveckling

Yttrande över remiss KS 2021/1462

Förvaltningens förslag till beslut

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Omedelbar justering.

Sammanfattning

Norrmalms stadsdelsnämnd har fått ärendet Färdplan för äldreomsorgens utveckling på remiss för svar till kommunstyrelsen. Syftet med färdplanen är att ha en samlad plan för utvecklingen av äldreomsorgen i staden.

Färdplanen innehåller fyra rubriker som beskriver behov, frågor och utvecklingsområden, varav flera ligger som konkreta uppdrag och aktiviteter som ska implementeras.

Implementeringen av färdplanen förslås ske inom stadsdelsnämndernas ansvarområden medan äldrenämnden har en viktig roll i att samordna det strategiska utvecklingsarbetet. Äldrenämnden får i uppdrag att, i samråd med kommunstyrelsen, leda och samordna det fortsatta arbetet med färdplanen.

Förvaltningen ställer sig positiva till att det tas fram en färdplan för äldreomsorgens utveckling och delar stadens ambition om att ha en samsyn kring de kvaliteter som bör genomsyra stadens äldreomsorg. Förvaltningen önskar att färdplanen har en tydligare koppling till andra styrdokument i staden som exempelvis en äldrevänlig stad. Förvaltningen välkomnar färdplanens innehåll kring kompetensförsörjning inom äldreomsorgen, men saknar dock flera aktiviteter kring hemtjänstens utveckling och organisering.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande över *Färdplan för äldreomsorgens utveckling*. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 15 mars 2022.

Ärendet

Stadsledningskontoret skriver i sitt tjänsteutlåtande att Stockholm ska ha en tillgänglig äldreomsorg med hög kvalitet och som präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål. I och med pandemin har det blivit tydligt att, både från nationellt och kommunalt håll, att det behövs en samlad plan för utveckling av äldreomsorgen.

Samtidigt konstaterar stadsledningskontoret att äldreomsorgens utveckling inte bara behöver utgå från erfarenheter från pandemin. Flera reformer och utvecklingsinitiativ pågår sedan tidigare och parallellt genomförs också flera statliga utredningar om äldreomsorgens utveckling och organisering samt en nationell omställning av hälso- och sjukvården mot en god och nära vård med individen i fokus.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås en färdplan för äldreomsorgens utveckling. Färdplanen utgör ett strategiskt ramverk och ska stödja nämndernas arbete med kommunfullmäktiges mål om att *i Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande*. I färdplanen finns även en strategi för att ta tillvara på de strukturella utmaningarna som identifierats i analyser och utvärderingar av hanteringen av pandemin.

Färdplanens disposition

Det strategiska utvecklingsarbetet i färdplanen, som finns i sin helhet i bilaga 1, är beskrivna i följande rubriker:

- ändamålsenlig styrning och organisation
- personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden
- säkerställa grunduppdraget en kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande.

Färdplanen lyfter fram redan pågående arbete som t.ex. statliga utredningar, lagförslag och statsbidrag samt det arbete som görs i staden inom äldreomsorgens utveckling. I dessa avseenden konstaterar stadsledningskontoret att färdplanen kan användas för att få en överskådlig bild av vilka utvecklingsområden som är aktuella.

Utöver detta belyser färdplanen ett antal behov och områden som staden behöver arbeta vidare med. Ett antal av dessa områden finns redan som konkreta uppdrag och aktiviteter i budget 2022, medan andra utvecklingsområden är mer långsiktiga, där färdplanen specificerar när i tid uppdragen ska vara slutförda. Utvecklingsområdena är tidsatta efter *kort sikt* - färdigställs inom ett år, *medellång sikt* - färdigställs inom två till tre år, *lång sikt* - färdigställs om mer än tre år och *löpande arbete*.

Färdplanens innehåll

Färdplanens första huvudrubrik är en **ändamålsenlig styrning och organisation** inom äldreomsorgen. Inom denna kategori lyfts styrningsfrågor och samverkan mellan olika huvudmän. Inom statligt håll pågår utredningen om en ny äldreomsorgslag och kommunerna arbetar med omställningen till en god och nära vård. Inom staden pågår för närvarande ett antal utredningar om hälso- och sjukvårdsorganisation och hur staden kan arbeta med att utveckla uppföljningar i verksamheten.

Färdplanens andra rubrik handlar om betydelsen av **personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden**. Här lyfts de nationella reformer som är aktuella och behoven av att arbeta både långsiktigt och strategiskt med kompetensförsörjningsfrågor som att på kort sikt genomföra insatser för trygga anställningsvillkor. I färdplanens bilaga 2 finns en rapport med en övergripande bild av arbetet med att utveckla och behålla medarbetare samt att attrahera, rekrytera och introducera nya medarbetare inom äldreomsorgen i egen regi. Rapporten innehåller även en översikt av pågående och planerade kompetensförsörjningsaktiviteter samt vilka nämnder som ansvarar för vad. Rapporten ska ses som en fördjupande och kompletterande bild av det som framkommer i färdplanen. Rapporten och färdplanen ersätter förslag till handlingsplan för legitimerad personal som äldrenämnden tidigare beslutat om utifrån ett budgetuppdrag 2020.

I färdplanens tredje rubrik lyfts vikten av att organisationen **säkerställer grunduppdraget** för att äldre i staden ska känna trygghet. I detta ingår att såväl inom stadens verksamheter som upphandlade verksamheter, säkerställa att det finns god hälso- och sjukvårdskompetens, utrustning och tillräcklig bemanning med mera.

I det fjärde och sista avsnittet som rör **en kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande**, återfinns omställningen mot mer förebyggande insatser, arbetet med att motverka ofrivillig ensamhet och isolering samt utvecklingen kring digitalisering och välfärdsteknik.

Färdplanens koppling till budget och ordinarie styrning
Färdplanen föreslås som ett ramverk för ett långsiktigt och strategiskt utvecklingsarbete. Den ska kunna visa en tydlig inriktning för det fortsatta arbetet samtidigt som den kan uppdateras och hållas aktuell, exempelvis genom beslut i budget och underlag till budgetarbetet.

Stadsledningskontoret ser ett stort värde i om färdplanens innehåll integreras i den ordinarie styrningen och uppföljningen. På så sätt ges organisationen och verksamheterna goda förutsättningar att följa upp, analysera och utveckla verksamheten utifrån en gemensam målbild.

Finansiering för nämndernas arbete enligt färdplanen hanteras i budgeten samt med eventuella tillhörande statsbidrag. Med stöd av färdplanens inriktning, anser stadsledningskontoret även att kommande beslut om prioriteringar, fördelning av statsbidrag med mera kan underlättas utifrån en mer lättöverskådlig, gemensam och sammanhållen strategi för vad som behövs inom verksamhetsområdet.

Ansvar och roller

Implementeringen av färdplanen föreslås ske inom stadsdelsnämnderna ansvarområden medan äldrenämnden har en viktig roll i att samordna det strategiska utvecklingsarbetet. Stadsledningskontoret föreslår att äldrenämnden ges i uppdrag att, i samråd med kommunstyrelsen, leda och samordna det fortsatta arbetet med färdplanen.

Samverkan internt i staden samt med den regionala nivån är en bärande del i färdplanen och något som ankommer hela organisationen. Stadsledningskontoret poängterar dock att äldrenämnden har en viktig roll i att driva flera av färdplanens utvecklingsfrågor i nära samverkan med Region Stockholm.

Färdplanen tar sikte på en utveckling av all äldreomsorg i staden, oavsett driftform. Staden har direkt rådighet över verksamhet i egen regi, men stadsledningskontoret beskriver vikten av att verka för att utveckling sker inom hela äldreomsorgen genom avtal och nära dialog med privata utförare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av äldreavdelningen. Pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor har fått möjlighet att lämna synpunkter på ärendet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiva till att det tas fram en färdplan för äldreomsorgens utveckling och delar stadens ambition om att ha en samsyn kring de kvaliteter som bör genomsyra stadens äldreomsorg. Förvaltningen välkomnar de förslag som finns om färdplanens uppföljning och ansvarsfördelning.

Förvaltningen anser att det utifrån underlaget är svårt att tydligt se vilken koppling och mandat färdplanen har till andra styrande dokument i staden. Ett exempel är kopplingen till stadens handlingsplan för en äldrevänlig stad och vikten av målgruppsdialog som beskrivs i den. Hur äldres involvering i planering, genomförande och uppföljning av utvecklingsarbete gå till bör vara en bärande del i en färdplan för äldreomsorgens utveckling. Förvaltningen föreslår att den digitaliseringsplan för äldreomsorgen som ska tas fram av äldreförvaltningen inkorporeras i denna färdplan för att minska parallella arbetsätt.

Förvaltningen bedömer att planens nuvarande omfattning och detaljnivå riskerar att försvåra överblick. Flera aktiviteter inkluderas på alltför detaljerad nivå vilket riskerar att innebära frågor kring varför just de ska beskrivas i en färdplan medan andra utelämnats. Ett exempel på detta ses på sidan 14 i färdplanen där "Fortsatt arbete med implementering och tydliggörande av nuvarande riktlinjer för ärendansvar" tas upp som enda punkt under rubriken Vad mer behöver göras? kopplat till behovet Rättssäker och likställd handläggning, dokumentation mm. Förvaltningen anser att det är bra att färdplanen belyser vikten av hälso- och sjukvårdsaspekter i och med erfarenheterna från pandemin. Förvaltningen saknar flera aktiviteter som berör rättssäker handläggning. Exempel på aktiviteter som kan tas med i färdplanen är hur förslaget till ny socialtjänstlag kan komma att påverka utvecklingen av myndighetsutövningen och hur modernisering av sociala system kan utveckla arbetssätten inom äldreomsorgens handläggning.

Förvaltningen välkomnar färdplanens ambition kring kompetensförsörjning inom äldreomsorgen och instämmer att äldreomsorgen behöver kopplas starkare till akademin, satsa på en god introduktionsutbildning för nyanställda och nyutexaminerade sjuksköterskor samt tydlighet kring arbetstitlar och den kompetens som äldreomsorgens medarbetare behöver. Förvaltningen saknar dock flera aktiviteter kring hemtjänstens utveckling och organisering. Hemtjänstens uppdrag är komplext, allt fler äldre bor hemma längre och är i behov av kvalificerad personal i linje med

omställningen till en god och nära vård och därför borde hemtjänstens utmaningar få mer utrymme i färdplanen.

Förvaltningen önskar belysa, inte minst för stadsdelarna i innerstaden, viktigt område under rubriken Vad mer behöver göras kopplat till behovet Boende utifrån behov. Där står att arbetet med att säkerställa att tillräckligt med seniorbostäder byggs av en mångfald av aktörer ska intensifieras. Förvaltningen håller med om detta men önskar en tydligare koppling till behovet av utbyggnad av vård- och omsorgsboenden i innerstaden. Enligt stadens senaste stadsövergripande boendeplan för äldre prognosticeras att innerstadsregionen kommer att sakna 430 platser på vård- och omsorgsboende 2040 samt att majoriteten av planerad nybyggnation i innerstaden har en osäkerhet vad gäller tomter och tidplaner. Förvaltningen bedömer att det är en viktig punkt för en färdplan eftersom det rör flera förvaltningar och bolag i staden.

Jesper Ackinger
stadsdelsdirektör

Norrmalms stadsdelsförvaltning

Gosia Holmberg
avdelningschef

Norrmalms stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Färdplan för äldreomsorgens utveckling.
2. Kompetensutvecklingsinsatser inom äldreomsorgen.
3. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande KS 2021/1462.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, stadsdelsdirektör	2022-03-03
Gosia Holmberg, avdelningschef	2022-03-03